

Efter Dagsordenen gik man derpaa til:

Første Behandling af „Forflag til Lov om Anlæg og Drift af en let Sibeane til Silkeborg og om en Forandring af Loven af 10de Marts 1861, § 2. (Lovforslaget findes i Tillæg A Sp. 1141 ff.).

Mathiasen: Det kan vist neppe være noget behageligt Hverv for den høitagtede Undenrigsminister at skulle gjenoptage de vittløstige Jernbaneforhandlinger om jydskke Jernbanelinier, som allerede ere fortsatte gennem flere Rigsdage; men ligeoverfor de Bemærkninger, jeg har at gjøre til Lovforslaget, overseer jeg heller ikke, at den ærede Minister har modtaget hele Jernbanesituationen i Arv fra sine Forgængere. Jeg har desuden selv været tilstede og hørt, at den sidst afgaaede Minister i Hans Majestæt Kongens Overværelse paa givne Anledning offentlig har bebudet, at et saadant Lovforslag vilde werde forelagt for Rigsdagen. Da man først her i Rigsdagen begyndte at tale om Jernbaner i Jylland, var der en meget almindelig Stemning for, at Høiberryggen maatte vælges som den gavnligste for Landet. Da det endeligt blev til Alvor, at en Lov i 12te Session blev forelagt, bragte den daværende Minister vel flere Linier under Forhandling. Han anvendte al sin Dydighed og Virksomhed for at faae Linien Horsens-Torriild-Narhuus vedtagen, dette Forflag blev imidlertid forkastet, men hvad gjorde saa Rigsdagens Folkething? Det fastholdt Linien fra den fiesvigiske Grændse ved Vandrup gennem Gudenaadalen over Rye-Mølle, og denne Linie blev ved Sagens 3die Behandling vedtagen med 75 Stemmer mod 13 med Silkeborg og den nordvestlige Egn som Vagtankke. Ved Landsthingets Modstand blev den sydlige Ende af Linien forandret, men den nordlige Ende over Rye-Mølle blev fastholdt. Da Jernbanesagen senere i 14de Session paany blev bragt frem af en senere tiltraadt Undenrigsminister, var Kjærligheden til Linien Fredericia-Beile saa stor, at han med Vethed overvandt de „vildene“ Banter der. Den næsten ungdommelige Over, hvormed Ministeren vidste at forfølge de Formaal, han eftertragtede, anvendte han paa at

faae Linien Horsens-Torriild-Narhuus med en Sibeane til Silkeborg vedtagen; dette Forflag blev ved anden Behandling i Folkethinget forkastet med 79 Stemmer mod 16, det blev af Ministeren atter stillet til 3die Behandling, men igjen forkastet med 61 Stemmer mod 36. Den gjældende Lov blev imidlertid fortolket saaledes, at Gudenaadalen ikke var der, hvor Gudenaaden har sit Løb, men derimod ved Mosspøens østlige Ende, saa at han efter den bestaaende Lov kunde lade Banen bygge der, og der kunde da naturligviis ikke være Tanke om derfra at gaae over Rye-Mølle for at komme til Narhuus. Jeg har selv som Medlem af det daværende Jernbanerudvalg fastholdt en let Locomotivbane paa 3/4 Mill fra Illerup Egnen efter Silkeborg, men den da omhandlede Vandvei blev af Ministeren anseet som noget Fortrinligt, og mit Forflag blev forkastet. Det er altsaa en Kjendsgjerning, at Torriildbanen har været forkastet paa 2 Rigsdage, og det vistnok af gode Grunde, da man der har Østlysten i Nærheden og har gode Veie, Udflyningssteder og Pakhuse. En Sidelinie paa 4-5 Mill fra Narhuus til Silkeborg, der tidligere var undersøgt, og som løber omtrent parallel med Hovedlandeveien, blev naturligviis ogsaa forkastet. Ved alle de Love, som kom til at gjælde, har Silkeborg og de nordvestlige Egne stadig staaet som Vagtankke for en stor Deel af Rigsdagens Medlemmer og rimeligviis ogsaa for vedkommende Minister selv. Vandveien er der vel neppe Noget, som med Grund ønskes at beholde; dersom der altsaa skal tænkes paa en Forandring i selve Linien, saa maa efter min Overbeviisning Gæt af To skee. Naar Punktet Fuldbro opgives, vil Linien blive baade rettere og kortere ved at lægges over Skanderborg eller saa tæt dertil som mulig, hvorved een Kjøbstad mere vil komme ind i Jernbanenettet, eller ogsaa maa den nordlige Ende af Linien forelægges igjennem Gudenaadalen over Rye Mølle. 1 Mill derfra, i selve Gudenaadalen, er der for Tiden af en drifstig Mand en ny Papiirfabrik under Opbygning; en halv Mill derfra er der et meget virksomt og drifstigt Klæde- og Spindefabrik. Ved selve Møllen er der isølge en af vedkommende Minister i sin Tid udgiven De-